

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ บางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เดือน พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๘

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล...นายสมเจตน์ กัดเล็ก.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน
.....
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๘ หมู่ ๓ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๔๐...
โทรศัพท์...๐๘๙๘๘๑๒๘๙๒.....Facebook..... Line
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๙
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ประโยควิชาชีพชั้นสูง
สถาบันการศึกษา วิทยาลัยช่างกล นนทบุรี
คณะ/สาขาวิชา สาขาอิเล็กทรอนิกส์
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)

๑. สินค้าหลัก...ข้าว.(การผลิตข้าวครบวงจร).....
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
๒.๑ แปลงเรียนรู้ทำนาแบบเปียกสลับแห้ง
๒.๒ แปลงเรียนรู้การใช้น้ำหมักย่อยสลายตอซัง/การไถกลบตอซัง
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
๓.๑ ฐานเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องการลดต้นทุนการผลิตข้าว
(การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง, การใช้เมล็ดพันธุ์อัตราต่ำ)
๓.๒ ฐานเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องการผลิตและขยายสารชีวภัณฑ์
๓.๓ ฐานเรียนรู้ที่ ๓ เรื่องการทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์/น้ำหมัก
๓.๔ ฐานเรียนรู้ที่ ๔ เรื่องการแปรรูปข้าว

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน...๖..หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑.๑ หลักสูตรการผลิตข้าวครบวงจร (การลดการเผาวัสดู่ทางการเกษตรมุ่งสู่ทำการเกษตรปลอดการเผา การไถกลบตอซัง)

๔.๑.๒ การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร

๔.๒.๑ การผลิตและขยายสารชีวภัณฑ์ (ไตรโคเดอร์มา)

๔.๒.๒ การทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์/น้ำหมัก

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓.๑ การผลิตฮอร์โมนไข่

๔.๓.๒ การสีข้าว/การแปรรูปข้าว/บรรจุภัณฑ์สุญญากาศ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการผลิตข้าวครบวงจร (การลดการเผาวัสดู่ทางการเกษตรมุ่งสู่ทำการเกษตรปลอดการเผา การไถกลบตอซัง)

๑) การทำนา ๑ และ ๒ ครั้งต่อปีเพื่อหาจำนวนครั้งที่ทำแล้วได้กำไรสูงสุดสรุปว่า การทำนาบ่อยไม่มีการพักนา โรคแมลงก็จะเยอะกว่าเนื่องจากไม่มีการพักดินไม่มีการพักช่วงการทำนา แมลงจะมีอาหารอยู่ตลอดเวลาและการพักดินยังเป็นการสะสมอินทรีย์วัตถุในดินด้วย

๒) การทำนาโดยใช้เมล็ดพันธุ์ในอัตรา ๑๐-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ อัตราเมล็ดพันธุ์ที่มากเกินไปจะทำให้สิ้นเปลืองและยังทำให้โรคและแมลงทำลายได้ง่าย และยังใช้เทคโนโลยีใหม่ๆโดยใช้เครื่องหยอดข้าวของกรมการข้าว และเป็นแปลงสาธิตในการใช้เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ของกรมการข้าวและกรมส่งเสริมการเกษตร

๓) ทดลองการเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมในแต่ละฤดูกาลเพื่อให้ได้คุณภาพที่ตรงตามพันธุ์ เช่น สี ความหอม ช่วงเวลาการปลูกข้าวหอมนิล ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวทับทิมชุมแพ

๔) การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี งดการเผาฟาง เน้นการไถกลบตอซังเพื่อการย่อยสลายในดินซึ่งจะกลายเป็นแหล่งของอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช

๕) การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมีหรือใช้สารเคมี กระบวนการผลิตซึ่งปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเกษตรกรชาวนา ใช้ปุ๋ยและสารเคมีในปริมาณที่ใช้และระยะเวลาที่เหมาะสม ปฏิบัติตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

๖) การทำน้ำสกัดชีวภาพและฮอร์โมนสูตรต่าง ๆ ตลอดจนปลูกพืช เพื่อปรับปรุงดิน และใช้เทคโนโลยีการเกษตรต่าง ๆ มาปรับใช้ในนา โดยคำนึงถึงการลดต้นทุนการผลิตและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งจัดการดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

๑.๔ การพัฒนาองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ

การพัฒนาองค์ความรู้ที่การผ่านศึกษาทดลอง สู่การทำการเกษตรในพื้นที่ทำนาในเขตตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี จำนวน ๖๗ ไร่ เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีน้ำตลอดปี มีคลองไหลผ่าน โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ๑) ไม่เผาตอซังและฟางข้าว กระจายฟางให้ทั่วแปลงแล้วล้มตอซัง ใส่แกลบ ๒๐ กระสอบต่อไร่
- ๒) ไขน้ำเข้านา สูง ๕-๑๐ เซนติเมตร ใส่จุลินทรีย์หน่อกล้วย ๕-๑๐ ลิตรต่อไร่ ใส่ไตรโคเดอร์มา ๕-๑๐ ลิตรต่อไร่ โดยปล่อยไปกับน้ำเพื่อย่อยสลายตอซังหมักไว้ ๗ วัน จึงย่ำทำเทือก
- ๓) หว่านสารปรับปรุงดิน (โดโลไมท์ผสมธาตุอาหารรองเสริม ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่)
- ๔) ก่อนปลูกข้าวทำน้ำสกัดชีวภาพและฮอร์โมนสูตรต่าง ๆ ไว้ใช้
- ๕) การแช่ข้าวปลูก ใช้ข้าวปลูก ๑๐-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยแช่น้ำ ๒๐ ลิตร ผสมไตรโคเดอร์มา ไม่เกิน ๑๐๐ ซีซี และฮอร์โมนไข่ ๒๐ ซีซี หลังจากแช่ข้าว ๑ คืน ห่มข้าวแล้วก่อนหว่านจะคลุกฟัาทะเลาใจและซิลิกา เพื่อให้ต้นข้าวแข็งแรง ทนเพลี้ยไฟ
- ๖) หว่านข้าว ๑-๒ คืบฉีดยาคุมวัชพืช ทั้งไว้ ๒-๓ คืบ อย่าให้ดินแตกระแหง
- ๗) ระยะแตกกอสำรวจแปลงนาเพื่อวิเคราะห์ระบบนิเวศน์ในแปลงและใส่ปุ๋ยเคมี ผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ ควบคุมระดับน้ำ เปียกสลับแห้ง
- ๘) ใส่ปุ๋ยโดยสังเกตลักษณะสีและอาการของต้นข้าว อัตรา ๑๐-๒๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ด้วยสมุนไพร เช่น สารสกัดสะเดา ฟัาทะเลาใจ พริก กระเทียม พริกไทย ตะไคร้หอม ขมิ้นชัน เปลือกมังคุด ไตรโคเดอร์มา
- ๑๐) ปฏิบัติตามการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม(GAP)
- ๑๑) ระยะตั้งท้องฉีดฮอร์โมนและน้ำสกัดชีวภาพที่ผลิตเอง
- ๑๒) ระยะน้ำนมสำรวจแปลงนาเพื่อวิเคราะห์ระบบนิเวศน์ กระตุ้นด้วยฮอร์โมนไข่
- ๑๓) ระยะเก็บเกี่ยวกำหนดระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม คือเมื่อข้าวออกรวงประมาณ ๘๐ %
- ๑๔) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ขนมาตากแดดให้แห้งที่ลานตากข้าว จำนวน ๓ แดด ใส่กระสอบ เก็บไว้ในที่ร่มที่โรงเก็บข้าว โรงสี

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑.ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ดำรงตำแหน่งผู้นำด้านการเกษตร ภายในชุมชน/เครือข่ายและหน่วยงานราชการทำให้ได้มีส่วนร่วมในการประชุมระดับจังหวัด เสนอแผน ปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ในที่ประชุมของหน่วยงานต่างๆ โดยดำรงตำแหน่ง ดังนี้

- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรบางใหญ่
- คณะกรรมการเครือข่าย ศพก.จังหวัดนนทบุรี
- เจ้าของสถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หมู่ ๘ ตำบลบ้านใหม่
- หมอดินอาสา
- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- สมาชิกสภาเกษตรกรของจังหวัดนนทบุรี (อำเภอบางใหญ่)
- กรรมการหมู่บ้าน
- กรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ้านใหม่

- ประธานศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนหมู่ ๓ ตำบลบ้านใหม่
- เศรษฐกิจการเกษตรอาสา
- อาสาสมัครตรวจบัญชีสหกรณ์
- คณะกรรมการชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูเรียนรู้นนท์

๒.การประชุมคณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับ คณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอบางใหญ่ โดยมีการประชุมอย่างน้อยทุกๆ ๓ เดือน โดยมีการประชุมวางแผนกิจกรรมการดำเนินงานประมาณช่วงเดือนธันวาคม เพื่อวางแผนกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านอบรม ประชุม หรือวางแผนการประชาสัมพันธ์

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

คณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับ คณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอบางใหญ่ โดยมีการประชุมอย่างน้อยทุกๆ ๓ เดือน โดยมีการประชุมวางแผนกิจกรรมการดำเนินงานประมาณช่วงเดือนธันวาคม เพื่อวางแผนกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านอบรม ประชุม หรือวางแผนการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่นงานรณรงค์เริ่มต้นฤดูกาลผลิต รณรงค์ลดการเผา

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายสมเจตน์ กลัดเล็ก เป็นเกษตรกรต้นแบบ มีความตั้งใจในการทำการเกษตรโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบปลอดภัย พึ่งพาธรรมชาติ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีในพื้นที่อย่างคุ้มค่า ยั่งยืน และได้มีโอกาสในการเข้าอบรมและศึกษาดูงานในสถานที่ต่าง ๆ จากผู้ประสบผลสำเร็จและได้นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับปรุงวิธีการทำนาที่ทำอยู่ เช่น การนำเทคโนโลยีการผลิตข้าวหอมนิลปลอดสารพิษ ทำน้ำหมักจุลินทรีย์ใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิตและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระบวนการผลิตข้าวซึ่งปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเกษตรกรชาวนาโดยใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมีหรือใช้สารเคมีในปริมาณที่ใช้และระยะเวลาที่เหมาะสม ตามความต้องการของตลาด เน้นตลาดกลุ่มผู้ดูแลสุขภาพ ต้องทำตามความต้องการของตลาดไม่ใช่ทำตามใจ เพิ่มอำนาจต่อลงทำให้จำหน่ายได้ในราคาสูงการเลือกสายพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพตรงตามที่ต้องการเช่น ข้าวหอมนิล ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวสินเหล็ก ข้าวกล้อง ข้าว กข ๔๓ ข้าวหอมแก้วเกษตรเป็น Smart Farmer เป็นเกษตรกรต้นแบบ ในด้านการผลิตข้าวครบวงจร ทำนาโดยเรียนรู้จากประสบการณ์

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑.เศษซากและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหลือจากการเก็บเกี่ยว

๒.การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ อุณหภูมิ ฝนละอองขนาดเล็ก

๓.ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง

๔.การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรในพื้นที่ให้ปฏิบัติตาม

๕.ราคาผลผลิตที่ตกต่ำ

๑.๒รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้
ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้
ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของ
ศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การจัดการดิน และธาตุอาหารพืช การปรับปรุงบำรุงดินโดยการไม่เผาฟาง การไถกลบตอซึ่งโดยใช้
จุลินทรีย์ย่อยสลายตอซึ่งช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน จุลินทรีย์ในดิน ธาตุอาหาร ให้เป็นประโยชน์ต่อการปลูกพืช ทำให้
สภาพดินเหมือนการเปิดป่าใหม่ จะมีธาตุอาหารและโครงสร้างดินที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต ของพืช ทำให้พืชแข็งแรง
เป็นการรักษาระบบนิเวศน์ทำให้มีศัตรูธรรมชาติที่ควบคุมแมลงศัตรูพืช ลดการระบาดของศัตรูพืช ผลผลิตมีความปลอดภัย
การแปรรูปข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร บรรจุแบบสุญญากาศ จำหน่ายเองทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑.การทดลองทำนา ๑ และ ๒ ครั้งต่อปีเพื่อหาจำนวนครั้งที่ทำแล้วได้กำไรสูงที่สุดสรุปว่า

การทำนาบ่อยไม่มีการพักนา โรคแมลงก็จะเยอะกว่าเนื่องจากไม่มีการพักดินไม่มีการพักช่วงการทำนา แมลงจะมี
อาหารอยู่ตลอดเวลาและการพักดินยังเป็นการสะสมอินทรีย์วัตถุในดินด้วย

๒.การทำนาโดยใช้เมล็ดพันธุ์ในอัตรา ๑๐-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ อัตราเมล็ดพันธุ์ที่มากเกินไป
จะทำให้สิ้นเปลืองและยังทำให้โรคและแมลงทำลายได้ง่าย และยังใช้เทคโนโลยีใหม่ๆโดยใช้เครื่องหยอดข้าวของ
กรมการข้าว และเป็นแปลงสาธิตในการใช้เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ของกรมการข้าวและกรมส่งเสริมการเกษตร

๓.ทดลองการเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมในแต่ละฤดูกาลเพื่อให้ได้คุณภาพที่ตรงตามพันธุ์ เช่น ความ
เข้มของสีเมล็ด ความหอม หลีกเลียงการระบาดของศัตรูพืช และผลกระทบจากอุณหภูมิ

๔.การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อลดการใช้ปุ๋ย งดการเผาฟาง เน้นการไถกลบตอซึ่งเพื่อการย่อย
สลายในดินซึ่งจะกลายเป็นแหล่งของอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช

๕.การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมีหรือใช้สารเคมี ทำกระบวนการผลิตซึ่งปลอดภัย
ในกระบวนการผลิตซึ่งปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเกษตรกรชาวนา ใช้สารเคมีหรือใช้สารเคมีในปริมาณที่ใช้และ
ระยะเวลาที่เหมาะสม

๖.การทำหมัก ปุ๋ยอินทรีย์และฮอร์โมนสูตรต่าง ๆ ตลอดจนปลูกพืช เพื่อปรับปรุงดิน และใช้
เทคโนโลยี การเกษตรต่าง ๆ มาปรับใช้ในนา โดยคำนึงถึงการลดต้นทุนการผลิตและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งจัดการดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การเกษตรในพื้นที่ทำนาในเขตตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี จำนวน ๓๕ ไร่ เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีน้ำตลอดปี มีคลองไหลผ่าน โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ๑) ไม่เผาตอซังและฟางข้าว กระจายฟางให้ทั่วแปลงแล้วล้मतอซัง ใส่เกลบ ๒๐ กระสอบต่อไร่
- ๒) อ่านค่าจากผลวิเคราะห์ดินในการจัดการดินและอัตราการใส่ปุ๋ยเคมี
- ๓) ใช้น้ำเข้านา สูง ๕-๑๐ เซนติเมตร ใส่จุลินทรีย์หน่อกล้วย ๕-๑๐ ลิตรต่อไร่ ใส่ไตรโคเดอร์มา ๕-๑๐ ลิตรต่อไร่ โดยปล่อยไปกับน้ำเพื่อย่อยสลายตอซังหมักไว้ ๗ วัน จึงย่ำทำเทือก
- ๔) หว่านสารปรับปรุงดิน (โดโลไมท์ผสมธาตุอาหารรองเสริม ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่)
- ๕) ก่อนปลูกข้าวทำน้ำสกัดชีวภาพและฮอร์โมนสูตรต่าง ๆ ไว้ใช้
- ๖) การแช่ข้าวปลูก ใช้ข้าวปลูก ๑๐-๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยแช่น้ำ ๒๐ ลิตร ผสมไตรโคเดอร์มา ไม่เกิน ๑๐๐ ซีซี และฮอร์โมนไข่ ๒๐ ซีซี หลังจากแช่ข้าว ๑ คืน ห่มข้าวแล้วก่อนหว่านจะคลุกฟางทะเลทรายและซิลิกา เพื่อให้ต้นข้าวแข็งแรง ทนเพลี้ยไฟ
- ๗) หว่านข้าว ๑-๒ คืบ ฉีดยาคุมวัชพืช ทั้งไว้ ๒-๓ คืบ อย่าให้ดินแตกกระแหง
- ๘) ระยะแตกกอสำรวจแปลงนาเพื่อวิเคราะห์ระบบนิเวศน์ในแปลงและใส่ปุ๋ยเคมี ผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ ควบคุมระดับน้ำ เปียกสลับแห้ง
- ๙) ใส่ปุ๋ยโดยสังเกตลักษณะสีและอาการของต้นข้าว อัตรา ๑๐-๒๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ๑๐) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ด้วยสมุนไพร เช่น สารสกัดสะเดา ฟางทะเลทราย พริก กระเทียม พริกไทย ตะไคร้หอม ขมิ้นชัน เปลือกมังคุด ไตรโคเดอร์มา
- ๑๑) ปฏิบัติตามการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม(GAP)
- ๑๒) ระยะตั้งท้องฉีดฮอร์โมนและน้ำสกัดชีวภาพที่ผลิตเอง
- ๑๓) ระยะน้ำนมสำรวจแปลงนาเพื่อวิเคราะห์ระบบนิเวศน์ กระตุ้นด้วยฮอร์โมนไข่
- ๑๔) ระยะเก็บเกี่ยวกำหนดระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม คือเมื่อข้าวออกรวงประมาณ ๘๐ %
- ๑๕) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ขนมาตากแดดให้แห้งที่ลานตากข้าว จำนวน ๓ แดด ใส่กระสอบ เก็บไว้ในที่ร่มที่โรงเก็บข้าว โรงสี

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐,๕๗๑ ไร่
- ๑.๒) ผัก พื้นที่ปลูกจำนวน ๒๕๕ ไร่
- ๑.๓) ไม้ผล พื้นที่ปลูก จำนวน ๑,๕๒๗ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑) ...ปลาตะเพียน... จำนวน.....๑,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) หมู จำนวน ๑ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) กล้วยไม้ จำนวน ๓๖๔ ไร่

๔.๒) ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน ๖๒๐ ไร่

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

(๑)สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิตข้าวอยู่ที่ ๓,๒๐๐ บาท/ไร่ จากต้นทุนการผลิตข้าวโดยเฉลี่ยของพื้นที่ตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางใหญ่ อยู่ที่ ๔,๓๕๐ บาท/ไร่ ลดต้นทุนได้ ๑,๑๕๐ บาท/ไร่ และทำการแปรรูปข้าวสารและจำหน่ายเอง ทำให้มีรายได้ประมาณ ปีละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าวกล้อง ข้าวสาร

เฉลี่ยรายได้วันละ ๑,๐๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ(ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) แก้ปัญหาการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่การเกษตร

๒) ลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM ๒.๕ ในพื้นที่

๓) ลดต้นทุนการผลิต จากการหมักฟาง ทำให้ลดต้นทุนค่าปุ๋ย

๔) สิ่งแวดล้อมดี อากาศดี เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การไม่เผาตอซัง การไถกลบตอซังทำให้ลดปัญหา ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ในอากาศ ทำให้อุณหภูมิไม่สูง การใช้จุลินทรีย์ในการย่อยสลายตอซัง ทำให้ไม่เกิดน้ำเสียในพื้นที่การเกษตร

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) อนุรักษ์ดินและน้ำมีคุณภาพดี ไม่เกิดมลภาวะ สร้างสุขภาพอนามัยที่ดีให้กับเกษตรกรและประชาชนชุมชน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

จากการใช้แปลงนาของตนเองเป็นแปลงนาทดลองหากระบวนการทำนาที่เหมาะสมที่สุดโดยได้ทำการทดลองมาเป็นเวลา ๓๐ ปี และพัฒนาเป็นด้านองค์ความรู้ ด้านการทำนา และการนำองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่ได้อบรมมาจากสถานที่ต่างๆ มาทดลองและปรับใช้ในแปลงของตนเอง จนเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรและผู้บริโภคที่รักสุขภาพ สินค้าข้าวที่ปลูกจำหน่ายได้มาเป็นเวลานาน ๓๐ ปี และยังเป็นที่ต้องการของตลาดสุขภาพ เป็นต้นแบบของการทำการเกษตรแบบปลอดภัยได้มาตรฐาน และน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ จนได้รางวัลจากการประกวดและหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงานและเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

มีความพร้อมในการเป็นจุดถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร และอบรมให้กับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่างๆ มีโต๊ะ เก้าอี้สำหรับจัดอบรม มีสถานที่จอดรถ ใกล้ถนน เดินทางสะดวก

การเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้

- ๑) การเป็นวิทยากรบรรยายการใช้สมุนไพรไล่แมลงและการทำฮอร์โมนไข่ใช้ในนาข้าว
- ๒) การเป็นวิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านใหม่
- ๓) การเป็นวิทยากรโรงเรียนราชวินิตนทบุรี
- ๔) การเป็นวิทยากรตรวจบัญชีสหกรณ์
- ๕) การเป็นวิทยากรของกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ให้ความรู้และเป็นแหล่งศึกษาความรู้ และให้คำปรึกษากับเกษตรกรที่เกิดปัญหา ด้านการปลูกข้าว การป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการตลาด โดยใช้ประสบการณ์ในการเกษตรกว่า ๓๐ ปี และความรู้ที่ได้จากการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

มีกลุ่มไลน์ ศพก.และแปลงใหญ่ บางใหญ่ ในการให้บริการข่าวสารด้านวิชาการ การระบาดของศัตรูพืช และการนัดหมายอบรมและจัดประชุมต่างๆ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร แปลงนาของ ศพก.เป็นแปลงเรียนรู้ และเป็นแปลงตัวอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่ได้ศึกษาว่าการใช้น้ำหมักชีวภาพย่อยสลายตอซังและการไถกลบตอซังทำได้จริง ทำให้ดินมีธาตุอาหารและมีความอุดมสมบูรณ์ตามหลักวิทยาศาสตร์จากผลการวิเคราะห์ดินแปลงที่ทำนาของเกษตรกรต้นแบบ จนทำให้เกษตรกรในพื้นที่หันมาใช้สารชีวภัณฑ์และไถกลบตอซังกันมากขึ้น และช่วยไขข้อสงสัยของเกษตรกรในพื้นที่ว่า การทำนาแบบไม่เผาฟางทำได้จริง เพราะทำมาตลอดการทำนา ๓๐ ปี

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกหน่วยงานในการเข้าร่วมการอบรม และเสียสละที่ดินในการจัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรบางใหญ่ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน และอำนวยความสะดวกในการจัดงานต่างๆ เช่น การจัดประชุมคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ และการจัดการเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เป็นตัวแทนของคณะกรรมการศพก.อำเภอบางใหญ่ ไปประชุมกับคณะกรรมการ ระดับจังหวัด และระดับเขต และนำข้อมูลข่าวสารมาแจ้งคณะกรรมการทราบ

อำนวยความสะดวกให้หน่วยงานต่างๆ ที่มาถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่

สนับสนุนแปลงทดสอบและสาธิต องค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ จากหน่วยงานต่างๆ

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน เป็นจุดศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ อบรม จากภาครัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน ในการให้ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พึ่งพาตนเอง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย(ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.นางสาวรส ชัยประเศียร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒.นายอดิสร นิมนงค์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๓.นางสาวประพิมพรรณ การแข็ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

สัมภาษณ์ / สาธิต

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

-

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

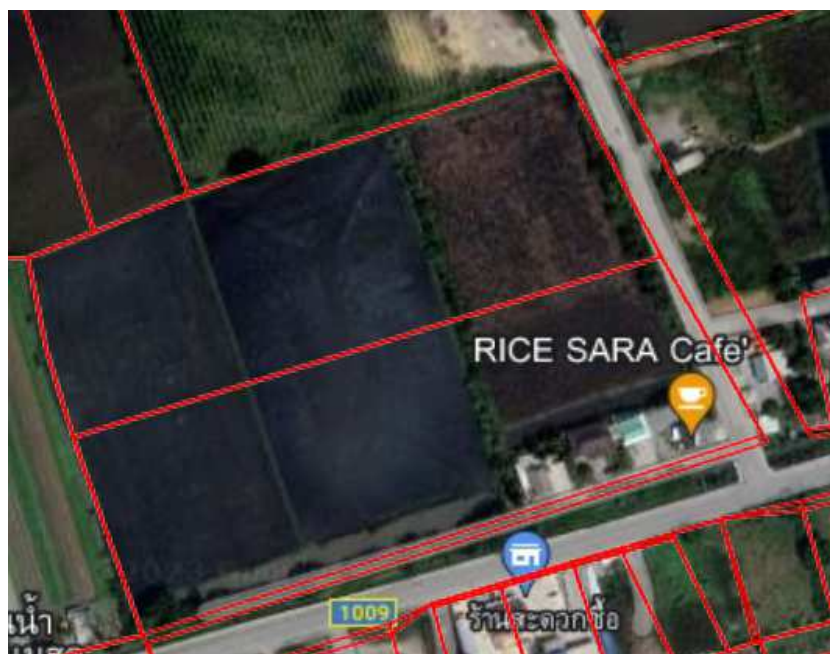
๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

พิกัด : Latitude ๑๓.๘๗๑๕๓๓๐๘ Longitude [๑๐๐.๓๒๙๕๐๓๗๙](#)

Zone ๔๗ X ๖๔๓๗๗๐ Y ๑๕๓๓๙๒๖

รูปภาพการทำนาแบบใช้น้ำหมักจุลินทรีย์และการไถกลบตอซัง

รูปภาพการแปรรูปข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร ข้าวกล้อง บรรจุสุญญากาศ

กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
56 หมู่ 2 กม.17 ต.สาธิตกุล อ.สีบุญทวี จ.อุตรดิตถ์ 12110
เบอร์โทร 02-5775052

1/1

เรื่อง แจ้งผลการทดสอบดิน
เรียน นายสมเจตน์ กสิ์เล็ก

รายงานผลการทดสอบ

รายงานผลการทดสอบเลขที่: 6726704
เลขที่ปฏิบัติการ: ดิน
ประเภทตัวอย่าง: ตัวอย่าง 1
รายละเอียดตัวอย่าง: นายสมเจตน์ กสิ์เล็ก
ชื่อผู้ขอบริการ: 18 หมู่ที่ 3 ต.บ้านใหม่ อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี 11140 เบอร์ติดต่อ 0898812892
ที่อยู่ผู้รับผลวิเคราะห์:

เลขรับที่: 67-6532
รหัสตัวอย่าง: L67-2838
วันที่รับตัวอย่าง: 29 เมษายน พ.ศ. 2567
วันที่ทดสอบ: 16 - 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2567
วันที่รายงานผล: 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

ผลวิเคราะห์	จำนวน	หน่วย	ค่ามาก	ค่า	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง	สูงมาก
1. ดินเหนียววัตถุ ^{1/} (OM)	3.83	%						✓	
			ค่ามาก	ค่า	ปานกลาง	สูง	สูงมาก		
2. ฟอสฟอรัส ^{2/} (P)	59	mg/kg					✓		
3. โพแทสเซียม ^{3/} (K)	263	mg/kg					✓		
			กรดรุนแรง	กรดจัด	กรดเล็กน้อย	กลาง	ด่างเล็กน้อย	ด่างปานกลาง	ด่างจัด
4. ความเป็นกรด-ด่าง ^{4/} (pH)	4.3		✓						
			ไม่เค็ม	เค็มน้อย	เค็มปานกลาง	เค็มจัด	เค็มจัดมาก		
5. ค่าการนำไฟฟ้า ^{5/} (EC)	0.225	dS/m	✓						

การใส่ปุ๋ยปริมาณ "ความต้องการปุ๋ย"^{7/} (Lime Requirement) ในการปรับสภาพความเป็นกรดในดิน = 1872 กก.CaCO₃ต่อไร่

คำแนะนำการใส่ปุ๋ย	ปูนขาว	ปูนมาร์ล	ดินปูนบด	ปูนโดโลไมท์
ควมปรับสภาพดินด้วยปุ๋ย โดยเลือกชนิดของปุ๋ยอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่แนะนำ	กิโลกรัม/ไร่	กิโลกรัม/ไร่	กิโลกรัม/ไร่	กิโลกรัม/ไร่
	1460	2246	2808	2040
พืชที่ปลูก	ปริมาณธาตุพืชที่ต้องการ N-P ₂ O ₅ -K ₂ O		เท่ากับปุ๋ยสูตร N-P ₂ O ₅ -K ₂ O	
ข้าวนาปรัง/ข้าวไม่ไวแสง	6-0-0 กิโลกรัม/ไร่		46-0-0 = 13.04 กิโลกรัม/ไร่	

หมายเหตุ: คำแนะนำเบื้องต้นการให้ปุ๋ย

คำแนะนำวิธีการใส่ปุ๋ย : ชนิดพืช ข้าวนาปรัง/ข้าวไม่ไวแสง

1. ใส่ (46-0-0) จำนวน 6.52 กิโลกรัม ใส่ที่ระยะปักดำ

2. ใส่ (46-0-0) จำนวน 6.52 กิโลกรัม ใส่ที่ระยะกำจัดวัชพืช

คำแนะนำเพิ่มเติม : ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยพืชสด ฯลฯ) ร่วมด้วย เช่น ใส่ปุ๋ยหมักอัตรา 2-4 ตัน/ไร่/ปีในพืชไร่ ข้าว พืชผัก ซึ่งการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ รวมถึงการไถกลบเศษซากพืช/พืชปุ๋ยสดจะทำให้ดินมีอินทรีย์วัตถุสูงขึ้น เพิ่มธาตุอาหารพืช อีกทั้งยังช่วยปรับปรุงสมบัติทางกายภาพและชีวภาพ ทำให้โครงสร้างดินดีไม่แน่นทึบ ดินร่วนซุย ดูดซับน้ำได้ดี และดินปลดปล่อยธาตุอาหารให้พืชได้ดียิ่งขึ้น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมีจะช่วยให้ประสิทธิภาพการให้ปุ๋ยเคมีให้มากยิ่งขึ้น สำหรับการไถกลบพืชปุ๋ยสด ที่นิยมปลูกได้แก่พืชตระกูลถั่วชนิดต่างๆ เช่น การหวานปอเทือง, โสนแฉะพริก 4-6 กิโลกรัม/ไร่ หรือถั่วพุ่ม 8-10 กิโลกรัม/ไร่ หรือถั่วพุ่ม 6-8 กิโลกรัม/ไร่ (เลือกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่) เมื่อหวานพืชปุ๋ยสดแล้ว จะไถกลบระยะออกดอก ปล่อยทิ้งไว้ 2-3 สัปดาห์ก่อนปลูกพืช ซึ่งการไถกลบพืชปุ๋ยสดหรือการไถกลบซากพืช จะช่วยเพิ่มปริมาณธาตุอาหารในดินและอินทรีย์วัตถุได้

ลงชื่อ
(นางสาวรัฐฉัตร พิมพ์)
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
27 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

ลงชื่อ
(นายวุฒิชัย จันทร์สมบัติ)
ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์ดิน
27 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

ห้ามคัดถ่ายใบรับรองหรือรายงานผลแต่เพียงบางส่วน โดยไม่ได้รับอนุญาต
รายงานนี้รับรองเฉพาะตัวอย่างที่ตรวจวิเคราะห์ ทดสอบเท่านั้น
End of report